

IDENTIFICAREA CRIMINALISTICĂ

Identificarea reprezintă problema centrală a investigației criminalistice.

Identificarea criminalistică poate fi definită ca un proces de constatare a identității unor persoane, obiecte sau fenomene, aflate în legatură cauzală cu fapte ilicite, prin metode științifice criminalistice, în scopul stabilirii adevărului în procesul judiciar.

Identic înseamnă „exact, la fel, perfect asemănător (cu cineva sau ceva); întocmai, aidoma”, iar identificarea este un „ansamblu de mijloace și metode folosite de organele judiciare pentru stabilirea identității unei persoane pe baza trăsăturilor și particularităților acesteia”.

Definiții mai cuprinzătoare:

„*Identifica* - 1. A stabili identitatea unei persoane sau a unui lucru, a recunoaște. 2. A considera ca fiind identice două sau mai multe obiecte, finite etc. 3. A se simți întocmai cu cineva sau ceva, a se confunda. 4. A acționa așa cum ar face-o altcineva. 5. A deveni același cu, a se contopi).

„*Identificare* - 1. Stabilire a identității unei persoane sau a unui lucru, recunoaștere. 2. Stabilire a unui raport de identitate între două lucruri, obiecte etc. Senzație de a fi întocmai cu cineva sau ceva. 4. Acționare în același mod în care ar face-o altcineva. 5. Confundare. 6. Contopire”.

„*Identitate* - 1. Coincidență în toate aspectele cu sine însuși. 2. *Principiul identității*: principiul fundamental al gândirii care impune ca formele logice să păstreze unul și același sens în decursul aceleiași operații. 3. Asemănare perfectă. 4. Ansamblu de date prin care se identifică o persoană”.

„Prin identitate se înțelege însușirea unei persoane, a unui obiect sau fenomen de a-și manifesta individualitatea în timp și în spațiu, prin caracteristicile fundamentale, neschimbătoare, ce le deosebesc de toate celelalte și le determină să rămână ele însele pe întreaga durată a existenței lor” (A. Lalande).

Realizarea identificării presupune a se stabili nerepetabilitatea unui obiect prin evidențierea deosebirilor față de orice alt obiect. Identificarea se stabilește pe baza caracteristicilor generale și individuale.

Identificarea, fiind un proces dialectic, nu trebuie interpretată în mod rigid. Scopul final al identificării, în Criminalistică, îl reprezintă stabilirea concret – individuală a obiectelor și persoanelor, prezentând importanță nu numai stabilirea identității, ci și stabilirea neidentității.

Pentru a se realiza identificarea, sunt necesare două categorii de obiecte:

- Obiectele (urmele) descoperite în câmpul infracțional sau create în procesul săvârșirii unei infracțiuni, denumite și obiecte concrete sau de identificat.
- Obiectele despre care se presupune că au creat urmele descoperite în câmpul infracțional, denumite și obiecte verificate sau identificatoare.

Premisele științifice ale identificării criminalistice sunt:

- Individualitatea (nerepetabilitatea);
- Stabilitatea relativă:

Dupa gradul de modificabilitate, obiectele examinate pot fi:

- nemodificabile (desenele papilare);

- relativ modificabile (scrisul de mână);
- modificabile în timp (prin uzură) ori modificabile artificial (deghizarea sau ștergerea urmelor).

c. Reflectivitatea (însușirea obiectelor de a se reflecta și de a fi reflectate).

Dupa natura lor, reflectările pot fi:

- Reflectare sub forma de urme statice, de contur (de stratificare sau de destratificare) ori dinamice (tăiere, despicare) care redau particularitățile exterioare ale obiectelor și ființelor.
- Reflectare sub forma deprinderilor (de mers, de scriere).
- Reflectare sub forma imaginilor mentale (relatate oral, în scris etc).
- Reflectare sub forma imaginilor vizuale (fotografii, film, bandă video).

În procesul de identificare criminalistică, interesează reflectarea care constă într-o modificare de substanță pe sau într-un obiect, astfel că obiectul creator va fi cel reflectat, iar obiectul primitiv cel care reflectă.

Identificarea se poate face și fără un contact nemijlocit, tactil sau vizual:

a) după imaginile fixate material (prin compararea urmelor descoperite în cazul infracțiunii cu urme experimentale);

b) din memorie (identificarea persoanelor sau obiectelor după semnalmente, declarații);

c) pe baza înregistrărilor (cartoteci, colecții, fișe): dactiloscopică, cadavre și persoane cu identitate necunoscută, persoane dispărute, scrisul de mână, opere de artă, autovehicule etc;

d) după modus operandi (specializarea infractorilor pe genuri de infracțiuni).

Principiile identificării criminalistice

a. Principiul identității (identitatea cu sine trebuie completată cu deosebirea de orice este altul).

b. Principiul delimitării obiectelor identificării criminalistice în obiecte scop al identificării și obiecte mijloc de identificare.

- Obiectul scop al identificării este un obiect material, aflat în legătură cauzală cu fapta ilicită și concretizat în diverse ipostaze (persoana infractorului sau a victimei, instrumentele ce au servit sau erau destinate să servească la săvârșirea faptei, procedul infracțiunii etc).

- Obiectul mijloc de identificare este alcătuit din urmele obiectului scop și din modelele de comparație.

c. Principiul stabilității relative a caracteristicilor de identificare.

d. Principiul dinamicității și interdependenței cauzale.

Etapele identificării criminalistice

a. Stabilirea apartenenței după gen - se realizează pe calea examinării caracteristicilor generale care definesc o anumită categorie de obiecte.

b. Identificarea individuală - se realizează o îngustare a sferei obiectelor cu aceleași caracteristici până la individualizarea corectă. Identificarea individuală reprezintă afirmarea identității.

Identificarea generică și identificarea individuală sunt părți componente ale procesului unic de identificare criminalistică.

c. Identificarea după urmele lăsate la locul faptei de către obiecte sau ființe este modalitatea cea mai frecventă.

Metodologia identificării criminalistice

Fundamentul metodologic al identificării criminalistice constă în selectare și comparare.

Identificarea criminalistică are două faze:

a. Examinarea separată a urmelor și a modelelor de comparație, stabilindu-se caracteristicile de gen și cele individuale; sunt excluse cele cu particularități deosebite.

b. Examinarea comparativă presupune stabilirea coincidenței sau concordanței ori stabilirea deosebirilor sau neconcordanței dintre urmă și modelele de comparație. Examinarea se face prin următoarele metode:

- metoda confruntării (microscopie comparatoare, lămpi cu radiații ultraviolete, fotografia de examinare etc).
- metoda juxtapunerii (care constă în așezarea urmelor/obiectelor de comparat în același câmp vizual, cât mai aproape unul de celălalt).
- metoda îmbinării pentru obținerea continuității liniare (urme de tăiere, striajiile de pe gloanțe etc).
- metoda suprapunerii, care constă în așezarea urmelor una peste cealaltă, în vederea determinării identității formale.
- metoda proiectării concomitente pe același ecran a imaginilor comparate, juxtapuse sau suprapuse.

Reguli pentru obținerea modelelor de comparative:

a) să se cunoască persoana sau obiectul de la care provin;

b) la obținerea modelelor de comparație, să se țină cont de condițiile în care s-a format urma la locul faptei;

c) urma și modelele tip de comparație să conțină suficiente elemente caracteristice de individualizare a factorului creator;

d) în momentul examinării să fie folosite modele similare, având aceeași proveniență.

Edmond Locard spunea „Nu vă considerați niciodată obligați să ajungeți la concluzii mai ferme decât cele furnizate de examinările tehnice. Dacă există cea mai mică îndoială, exprimați-o.”

Concluziile pot fi:

a. Categorice, concretizate într-un răspuns pozitiv sau negativ fără echivoc. Concluzia expertului nu are valoare absolută. Veridicitatea urmează să fie stabilită de organul judiciar prin coroborare cu celelalte probe administrate în cauză.

b. Concluzii de probabilitate

Probabilitatea se exprimă printr-o funcție de frecvență (Lucian Ionescu) de tipul:

$0 < P(A) < 1$, în care 0 = imposibil (probabilitate 0);

1 = certitudine (probabilitate de 100%);

p = probabilitatea; A = elementul întâmplător.

Probabilitatea repetabilității depinde de experiența expertului (apreciere subiectivă), volumul datelor centralizate, de studii experimentale și de cercetări fundamentale (apreciere obiectivă). Concluziile cu caracter de probabilitate sunt considerate de cei mai mulți teoreticieni ca utile și pertinente, urmând a fi coroborate cu celelalte probe.

c. Concluzii de imposibilitate, exprimate prin formula „Nu se poate stabili” (NSP), ca urmare a unor factori, de regulă, obiectivi (starea obiectelor examinate; insuficiența materialelor de comparație; limitele cunoașterii ori o dotare tehnică proastă), dar și subiectivi (superficialitatea, alegerea defectuoasă a unei metode, lipsa pregătirii etc).

Este important de subliniat că NSP este o concluzie de probabilitate, adică fapta incriminată nu se exclude.

Codruț Dumitru

BIBLIOGRAFIE:

- ✓ Lazăr Cîrjan, Compendiu de criminalistică, Editura Fundația România de Mâine, București, 2005
- ✓ Emilian Stancu, Tratat de criminalistică, Editura All Back, București, 2007